

1. Testa nosaukums

VALPROJSKĀBE

2. Angļu val. - *Valproic acid*

3. Īss raksturojums

Valprojskābe ir pretkrampju preparāts, ko lieto atsevišķi vai kombinācijā ar citiem medikamentiem (karbamazepīnu, fenobarbitālu, fenitoīnu u.c.) mazo un lielo epilepsijas lēkmju kupēšanai. Atsevišķos gadījumos to lieto arī psihisku traucējumu novēršanai un migrēnas izraisītu galvassāpju kupēšanai. Testu nozīmē pacientiem, kuri uzsākuši terapiju ar valprojskābes preparātiem, lai noteiktu tās koncentrāciju asinīs, tādējādi dozētu medikamentu devu terapeitiskās robežās un noteiktu terapijas efektivitāti. Valprojskābe paaugstina aminosviestskābes (GABA) koncentrāciju, inhibējot tās transamināzi. GABA ir potenciāls pre- un post- sinaptisko pārvadu inhibitoru CNS. Valprojskābe cirkulē galvenokārt saistījusies ar proteīniem. Tā konkurē ar fenitoīnu par piesaistīšanos proteīniem. Valprojskābe inhibē arī fenobarbitāla nieru klīrensu. Kad šie 2 medikamenti tiek kombinēti, fenobarbitāla koncentrācija var paaugstināties līdz 40 %.

Uzņemot valprojskābi perorāli, tā uzsūcas strauji un gandrīz pilnīgi, koncentrācijas maksimumu sasniedzot 1-2 stundas pēc uzņemšanas. Pieaugušajiem tās pusizvadīšanas periods ir 16 stundas. Valprojskābes terapeitiskais diapazons ir 50-100 µg/ml. Līmenis virs 100 µg/ml tiek uzskatīts par toksisku.

4. Metode - Imūnķīmiska luminiscence.

5. Stobriņa marķējums, asiņu uzglabāšanas laiks, izmeklējamais materiāls

- Marķējums - sarkans vai dzeltens stobriņš (bez antikoagulanta).
- Asiņu uzglabāšanas laiks:
  - ledusskapī (2-8 °C) - 2 dienas;
  - sasaldēts (-20 °C) - 1 mēnesi.
- Izmeklējamais materiāls - serums.
- Asinis noņem no rīta, pirms medikamenta uzņemšanas.

6. Referentās vērtības

Terapeitiskā vērtība 50-100 µg/ml

7. Ietekmējošie faktori

Interpretējot valprojskābes koncentrāciju, jāņem vērā:

Visi konkurējošie medikamenti, ko pacients ir saņēmis vai lieto izmeklējuma veikšanas brīdī (lietojot valprojskābi kombinācijā ar karbamazepīnu, fenobarbitālu, fenitoīnu u.c.), tās koncentrācija asinīs palielinās.

Pacienta vispārējais stāvoklis (esošās slimības vai saslimšanas).

Heterofilās antivielas.

8. Novirzes no normas

Lietojot valprojskābi, jāuzmanās no preparāta pārdozēšanas: slikta dūša, vemšana, caureja, reibonis, miegainība, koordinācijas traucējumi, neizskaidrojamas garastāvokļa svārstības, redzes dubultošanās, neparasts svara zudums vai pieaugums, nātrene, matu izkrišana, neparasti zilumi un asiņošana, asins analīzē - trombocitopēnija.

Pacientiem ar urēmiju vai aknu cirozi brīvās valprojskābes daudzums palielinās. Ja valprojskābes deva pacientam ir nepietiekama, var atsākties krampju lēkmes, mānijas vai migrēnas galvassāpes.